

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate
sprejema upravnništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, L, 17

Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Pa pošli prejemam:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta 13 —
četrt 6, 50
mesec 2, 20

V upravnishvu prejemam:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta 10 —
četrt 5 —
mesec 1, 70

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 195.

V Ljubljani, v torek 27. avgusta 1901.

Letnik XXIX.

Volivno gibanje.

Shoda na Raki in v Leskovcu in — »Narodove« laži.

V nedeljo sta se sijajno vršila volivna shoda katoliškonarodne stranke na Raki in v Leskovcu. Na Raki je bilo navzočih nad 100 volivcev, v Leskovcu pa nad 150. Liberalni kričalci, ki so v Leskovcu hoteli izzivati, so morali sramotno odkuriti. Z velikim navdušenjem se je na obeh shodih sprejela kandidatura vrlega posestnika Josipa Dularja. Govor dr. Šusteršičev so zborovalci frenetično odobraval in mu soglasno izrekli popolno zaupanje.

„Slov. Narod“ je včeraj prinesel lažnjivo brzojavko iz Krškega, v kateri trdi, da je dr. Šusteršič na Raki in v Leskovcu docela pogorel in moral sramotno odkuriti. Ta „Narodova“ brzojavka bo gotovo pri vseh, ki so se udeležili shodov, vzbudila mnogo veselosti, možje volivci pa bodo „Narodove“ laži tem bolj spoznali.

Krekov shod v Planini.

Iz Planine se nam poroča: Kandidat katoliško-narodne stranke dr. Krek je v nedeljo dne 25. avgusta v Planini imel v cerkvi duhovno opravilo in potem volivni shod v prostorih gospoda Jakoba Žihrla. Shod je bil prav dobro obiskan. Gospod kandidat je rekel, da se ne ponuja in ničesar ne obeta, kaj bo vse dosegel in naredil. Kot snubač za mandat nastopa le vsled želje in prošnje osrednjega volivnega odbora in zaupnih mož.

Ideje njegovega delovanja so obče znane, te bo branil in zastopal vseskozi: ideje resnice in pravice. Da bo deželni zbor mogel koristno delovati, je treba mogočnega kluba, ki bo samostojno, od vlade nezavisno, svest si odgovornosti, vodil deželno gospodarstvo. Sedanji deželni zbor ima pristrizene peroti, vajeti imajo Nemci ali prav za prav vlada. Da se delavski stanovi rešijo propadanja, treba, da se združujejo in upirajo kapitalizmu. Največja bedarija je očitjanje, da zahteva on osemurno delo kmetov delavcev. Nikdar ni on tega trdil, to laž si je izmislil sovražnik, da bi ga pri kmetih porabil. Kmet dela na planem in mora porabiti ugodno vreme, kadar je, ter delati tu in tam od zore do večera in celo v noč. Rudniški in tovarniški delavec sta v drugačnih razmerah, delo je vsak dan enako in od vremena nezavisno.

Verske točke se noče dotakniti, v to so poklicani drugi. Edino prava in pametna stranka je katoliško-narodna. Te se hoče držati in vse svoje moči zastaviti v blagor in napredek kmetijskega stanu.

Na poziv gospoda župnika, ki je predsedoval, se je soglasno sklenilo, oddati glasove za kandidata, ki ju je postavila katoliško-narodna stranka.

Gospod kandidat se je po našem shodu takoj odpeljal v Studeno in od ondod v Šmihel, kjer je imel na obeh krajih pogovore z volivci.

Kandidat g. Fr. Drobnič mej volivci.

Zadnjo nedeljo po večernicah, ko imajo v Begunjah cerkveno „žegnanje“, je bil v tej vasi shod volivcev iz Menišije. Kar moramo posebno omeniti, je to, da se je pripeljalo tudi dva voza zavednih volivcev iz Cerknice in sosednjih vasi. Na tem shodu, ki se je vršil v spodnjih prostorih duhovnišča, se je rekla marsikatera važna beseda, zlasti navdušeno pa so zbrani volivci pozdravili g. kandidata Drobniča, ki je narav-

nost in s ponosom rekel, da je sicer priprost kmet, a da hoče vse svoje moči zastaviti, da po načrtu II. slov. katol. shoda pripomore svojemu trpečemu sobratu doboljšanja gmočnega stanja.

Shod je vodil prav spretno domači duhoven č. gosp. Dimnik, ki je kratko očrtal program katol.-narodne stranke, govorila pa sta v tem smislu jako primerno in poljudno č. gg. Lavrenčič in Skubic iz Cerknice. Vlado je pri shodu popolno soglasje in veliko navdušenje.

Liberalne spletke.

S Čateža pod Zaplazom se nam poroča: Tudi našim političnim nasprotnikom trda prede zaradi volitev. Mi jih prav nič ne pomilujemo; sami so si krivi! Zakaj pa nič ne store za kmeta! In ne samo to, še naše vrle katoliške poslance ovirajo povsod, da ne morejo spolniti svojih obljub, izvršiti srčnih svojih želja in blagih namenov v prid svojih kmetov volivcev! Pa kako se bode liberalni poslanec za naše kmečke koristi potegnil, ko še za svoje liberalne mestne volivce ničesar ne stori!

V nepopisni stiski so bili letos ljubljanski hišni posestniki zaradi potresnega posojila. Komu se ne bi bili reve smilili! A kdo se je za stiskane v državnem zboru potegnil, kdo je prosil pri vladi za njih? Menda njihovi liberalni poslanec dr. Tavčar? Kaj še! To je storil katoliški poslanec pete kurije, poslanec najrevnejših, dr. Šusteršič, ki ima za reveža, tudi liberalnega, srce! La to je storil v kljub temu, da so ga baš Ljubljančanje črtili in grdili in ga še danes nekateri slepci ne morejo živga videti!

Ako se liberalni poslanci tako slabo potegujejo za svoje mestne liberalne volivce, kaj bi storili potem še le za katoliške kmete, katere v dnu svojega gosposkega srca sovražijo! Seveda sedaj pred volitvami se ubogemu kmetu dobrih in laskajo. Sedaj nagovarjajo kmeta: gospod N. (kmet), potem pa, ko pridejo v deželni zbor, kedar se gre za kmečke koristi, tedaj pa kmeta ne poznajo, tedaj v neizmerni svoji gosposki ošabnosti vas, uboge kmečke trpine, pitajo s provkami: »kmetavz«, »kaj bo ta nerazsodna kmetavzarska masa«!

Ne, ne, liberalci ni bil, ne bode in ne more biti nikdar kmetijski prijatelj! Zato pa tudi naš poslanec — ne bo!

Še nekaj! Liberalna oblast se v nekaterih krajih za silo še vzdržuje le z denarjem in lažmi. Liberalni osrednji volivni odbor iz Ljubljane pošilja svojim agitatorjem ob volitvah ogromne svote denarja, pa tistega nečednega lista »Grdo-ljuba« (t. j. »Rodoljuba«). Tudi tu pri nas na Čatežu smo slišali pri zadnjih volitvah o nekih kronicah, ki so jih bili poslali v svoje namene. Bilo jih je, kakor iz najboljšega vira vemo, precejšen kupček, pa niso dosti pomagale. Letos bodo pa še manj. Zato si jih, liberalna gospoda, če jih še niste poslali, prihranite doma za mestne reveže. Tukaj je ljudstvo sprevidelo, kje so njegovi nesebični, pravi prijatelji, katerim sme zaupati — in svojega prepričanja za sto kron ne proda! Veste?

Iz vipavske doline.

V nedeljo so imeli v Vipavi liberalci tajen sestanek. Vračajoč se s tega sestanka

so braniski »napenjak« pripeljali se do Manč. Ondi so poslali voznika domov in ustavili se v neki gostilni, kjer so pričeli zabavljati proti katoliško-narodni stranki. Večerjo, katero je imela gostilničarjeva družina za se pripravljeno, so ti ljudje vzeli in pojedli, ne da bi vprašali, ako smejo. Naši somišljeniki so bili toliko previdni, da so se zabavljačem umaknili. Ker se jim tako ni posrečilo priti do zaželenega namena v gostilni, prišli so pred gostilno mladega moža našega mišljenja za prsi in ga opsovali. Zavedni volivci! Pri volitvi obsodite liberalna izzivanja in predrznosti! Potem bo liberalcem za dolgo časa upal pogum. V ta namen: Na neumorno delo!

»Prav vsak boj je dopusten«.

Dr. Tavčar je imel shod v Krškem. Shod je otvoril dr. Tomaž Romih, predsedoval je pa dr. Ivan Mencinger. Na tem shodu je dr. Tavčar zabičeval in potem tudi v »Narodu« ponatisnil, da je »prav vsak boj dopusten«. Ako je po Tavčarjevem za njegovo stranko »prav vsak boj dopusten«, tedaj bi tak boj bil pač dopusten tudi nam, vsaj smo — pred zakonom vsi jednaki... Na istem shodu se je bavil dr. Ivan Tavčar tudi s protektoratom nadvojvode prestolonaslednika Franciška Ferdinanda nad katoliškim šolskim društvom, kar ga še vedno jezi. Dr. Tavčar je dejal: »Zategadelj je naravno, da nam kot politiku ni moglo vzbujati posebnega veselja, da je nadvojvoda sprejel omenjeni protektorat ter se tako nekako ob stran postavil hiperklerikalizmu, kojega zastopa naša katoliško-narodna stranka.«

O tem pa jutri.

Volitve v veleposestvu.

Danes je uradni list priobčil imena kranjskih veleposestnikov, ki volijo deset poslancev. Vseh veleposestniških glasov je sedaj 89.

Politični pregled.

V Ljubljani, 27. avgusta.

Grof Fran Coronini.

Na svojem gradu v Šentpetru pri Gorici je minulo nedeljo, 25. t. m., po kratki bolezn umrl nekdanji predsednik poslanske zbornice ter bivši deželni glavar goriški grof Franc Coronini. Pokojnik, sin nekdanjega vzgojitelja cesarja Frana Josipa, grofa Janeza Coroninija, je bil rojen 18. novembra 1833. Že v svoji otroški dobi je imel Coronini priliko občevati z mladim vojvodo Franom Josipom. Studiral je na dunajskem vseučilišču ter v letu 1850 vstopil v armado. Kot ritmojster se je udeležil vojske v Italiji v letu 1859 in potem kot podpolkovnik bitke pri Kraljevem Gradcu. Leto pozneje je kot polkovnik dal slovo armadi ter se posvetil politiki. Bil je izvoljen v deželni zbor goriški, kateremu je predsedoval skozi več let. Kot tak je večkrat glasoval v prilog Italijanom. V državni zbor je prišel Coronini 14. oktobra 1871 kot član ustavoverne stranke, v letu 1878 pa je stopil na čelo nemški levici. Ko je prišel na vladno krmilo grof Taaffe ter so prišli v novo zbornico Čehi, bil je Coronini s 338 glasovi izvoljen zborničnim predsednikom. Kmalu potem pa se je pričel hud boj mej desnico in levico in ko je ta propadla, je čutil grof Coronini, da v ogleđ vedno večjim bojem ne more zmagovati težkega poslanstva. Dne 11. marca 1881 je odložil mandat in s tem tudi predsedniško mesto.

Pozneje ga je goriško mesto zopet poslalo v parlament, kjer je s svojimi italijanskimi tovariši skušal osnovati srednjo stranko, a se je razbila povodom glasovanja o celjski zadevi, v kateri se je resno potegoval za slovensko zahtevo. Tedaj, v letu 1895, je vsled tega definitivno odložil državnozbornski mandat. Pokojnik je bil dalje časa goriški deželni glavar. V tej lastnosti mož sicer ni bil kdove koliko naklonjen Slovencem, a imel je v kljub temu mnogo prednosti pred dr. Pajerjem. — Deželni glavar dr. Pajer je pozval vse deželne poslance na pogreb, ki bo danes ob 1/6. uri popoldne. Župan dr. Venutti je sklical sejo občinskega sveta.

Vsenemški dn § 14.

Vsenemški drž. poslanec Hauck prišel je te dni k ministerskemu predsedniku in ga prosil nujne pomoči za nekatere vsled vremenskih nezgod jako oškodovane občine svojega volivnega okraja. Ministerski predsednik je prijazno odgovoril: »Prav, toda, ako podpora sedaj dam, moram se poslužiti zloglasnega § 14.« Vsenemški poslanec Hauck je nakrat postal mehak napram § 14 in je dejal, da v tem slučaju nihče ne bo imel nič proti § 14. Kakor znano, so Vsenemci nastopali za popolno odpravo § 14. Vsenemški poslanec Hauck se je s § 14 prvi sprijaznil, kajti šlo se je za njegov mandat.

Postanec Klofač pred svojimi volivci.

Pred somišljeniki svoje stranke je imel posl. Klofač minolo soboto v Pragi mnogo več sreče, nego jo je imel na prejšnjih dveh shodih, kjer je bil povabljen samo kot govornik. Shoda se je udeležilo do 700 oseb. Zato pa je imel tudi več poguma. Napovedal je brezoziren boj Mladočehom, ki so po njegovem mnenju izdajice češkega naroda, dalje »klerikalni reakciji« in pa, kar je zelo čudno, tudi soc.-dem. Njegova stranka hoče gojiti samo češki radikalizem. Državna neodvisnost dežela češke krone je njegov program. Klofač torej ne mara iskati prijateljstva v nobeni dosedanji stranki. Če bo res?!

Z oproščenjem Sarafowa

poleg Rumunov tudi Turki niso zadovoljni. Razsodba porotnega sodišča v Zofiji, pravijo carigradski listi, je zelo neugodno vplivala na sultanovo vlado. Vse je pričakovalo obsodbe in vsaj mile kazni, da se s tem da Rumunom in Turčiji vsaj malo zadoščenje in nekoliko prestraši ekstremne elemente v makedonskem odboru. Redni ministerski svet v Carjem gradu se bo v sredo, kakor pravijo, prav intenzivno bavil s to zadevo. Ker drugi koraki za sedaj niso umestni, se bo sultanova vlada zadovoljila samo z navadno grajo bolgarski vlad, kar store menda tudi Rumuni.

Reorganizacija japonske armade in mornarice

pripravlja japonska vlada. Po tej reorganizaciji ne bo neobhodno potrebno, da bi bil vojni minister aktivni častnik, ampak bode to čast dosegla lahko tudi kaka civilna oseba. Načelnik vojnega urada bode v strateških vprašanjih neodvisen od ministrov in odgovoren samo cesarju.

Angleška sodba o položaju v Južni Afriki.

Zanimiva je naslednja sodba angleškega vojnega reporterja Ch. L. Williama o položaju v Južni Afriki. Njegov tedenski pregled v listu »Morning Leader« zelo neugodno kritikuje postopanje Anglije v Južni Afriki. Pravi namreč: Kruitinger je s svojo neznanostno močjo prestopil v oranjsko ozemlje,

toda ne ve se, kaj se je zgodilo z velikim delom na 800 do 4000 mož proračunjene armade. Scheeperjev oddelek je bržkone že dospel do morja, in ne bo nas presenetilo, ako čujemo, da je Dewet zopet udril v kapško kolonijo. Položaj se sicer ni premenil, toda vedno bolj nam postaja jasno, da v praktičnem pomenu besede še nismo gospodarji tega ali enega dela južnoafriških republik in da ima sovražnik v svoji posesti ravno toliko našega dosedanjega teritorija, kakor mi njegovega. Buri neprenehoma prete našim zvezam in še celo lojalnih prebivalcev v kapski koloniji ne moremo braniti. Celi vojni operaciji manjka enotnega sistematičnega vodstva. — »Times« pravijo, da manjka angleškemu vojaštvu potrebne gibčnosti in fiziške svežosti, in priporočajo, naj se sedanje čete zamenjajo z onimi v Indiji.

Dopisi.

Iz Zagreba, 24. avgusta. Kako krivični in nestalni so v razsojevanju slovanskih zadev naši nasprotniki, se je pokazalo posebno v zadnjih dneh, ko se je razpravljalo o kalvinski propagandi po Slavoniji in o preustrojenju gostinca sv. Jeronima v Rimu v duhovniški kolegij hrvatskega naroda. Kalvinsko propagando zagovarjajo in branijo kot potrebno stvar vsi mažarski časopisi, a ž njimi zajedno seveda tudi židovskoneški. Da celo poluuraadni nemški časopis hrvatske vlade se jim je pridružil v napadanju na poštvovalno hrvatsko duhovništvo, ki brani katoliško vero in obsoja prozelitizem kot nedostojno sredstvo za razširjevanje mažarizma po Slavoniji. Čudno je, da o vseh teh nespodobnostih kalvinskih propagatorjev molči popolnoma tudi uradni list hrvatske vlade, ko vendar vé, da je to ravnanje protipostavno.

Tako ravnanje se obsoja samo po sebi tem bolj, ker se ravno ta oba uradna lista nista še nikdar zavzela za katoliško stvar na Hrvatskem, kadar je to bilo potrebno. Kje so bili pa ti branitelji verske svobode (!) takrat, ko so pregnali katoliškega veroučitelja iz brodske mažarske šole, ker je podučeval krščanski nauk v hrvatskem jeziku, ker ga otroci mažarski ne bi razumeli, ker pravih Mažarov tako ni po teh žebaniških šolah. Takrat so upili vsi takozvani liberalni časopisi proti škofu Strossmayerju, ko je on vendar vršil svojo dolžnost, ker je poskrbel veroučitelja za to znamenito (!) šolo v Brodu.

Katoliški otroci so ostali brez katoliškega veroučitelja, in to je bilo liberalcem po volji. Če se pa katoliški duhovniki branijo kalvinskih propagatorjev, kriče le ti po omenjenih časopisih, da za njih ni svobode in da so katoliki intolerantni. Po nazoru teh ljudi katolik ne bi smel imeti nobenih pravic, za kalvine pa bi se morala zavzeti sama država. To je dvojna mera pri liberalcih.

A kaj pravite na to, da se je zavzel za Hrvate sam »Pester Lloyd«, ta večni nasprotnik vsakega hrvatskega napredka, ter branil papežev breve o preustrojenju gostinca sv. Jeronima v hrvatski kolegij. Isto je storila tudi »Neue Presse«, ta nenasitljiva slavožderka.

Čudno izgleda stvar, ko vidimo ta dva najhuja sovražnika hrvatstva zdaj osamljena med tolikimi mažarskimi, srbskimi, nemškimi in laškimi tovariši braniti hrvatsko stvar. Iskreno to ni, to vemo dobro, ali okolnosti so lako nanesele, da sta morala oba ta časopisa obrniti plašč po vetru. In ta veter je pihnil iz dvorca Goluhovskega, da prežene protivni veter iz Srbije in Črne gore. Če kdaj, so pokazali Srbi pri tej priložnosti vso svojo intolerantnost proti hrvatstvu in katoličanstvu. Posredovali so proti papeževemu brevu o urejenju gostinca sv. Jeronima le zato, ker morejo biti deležni duhovnih dobrot v tem zavodu katoliki tudi iz barske in vrhbosanske nadškofije. A to pravo vendar sme podeliti vrhovni glavav katoliške cerkve, saj se gre tukaj le za cerkvene koristi, ne pa za državopravna vprašanja. Toda Srbi se boje hrvatskega imena povsodi, a kako že ne, če se ceni na tako vzvišenem mestu, kakor se je zdaj zgodilo. Za Hrvate pa je to odlikovanje pri papeževem prestolu edina nada za boljšo njihovo bodočnost. Obramba od strani zgoraj omenjenih prijateljev (!),

nima nobenega pomena, ker se ve, zakaj tako delajo, in da bodo v kratkem zašli zopet na stari tir neprijateljstva; a da se bodo napadi hrvatskih sosedov s časoma zmanjšali vsaj v tem vprašanju, je gotova stvar, ker to, kar je odredila sv. stolica, ostane vkljub vsej protivščini za Hrvate nespremenjeno. In to pomeni hrvaško zmago.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 27. avgusta.

»Sl. Naroda« laži in škofjski zavodi. »S. Narod« piše: Odkar se izsiljujejo iz ljudstva »prostovoljni« darovi za škofove zavode v Št. Vidu, smo že v različnih klerikalnih listih in knjižurah videli podobo te bodoče trdnjave klerikalizma. S to podobo se je delalo reklamo, da bi ljudje rajši segali v žep. Toda takšni zavodi vendar ne bodo, kakor jih predstavlja tista podoba. Škof je sicer imel namen, sezidati tako velikansko palačo in imel je tudi namen, dotični denar izprešati iz ljudstva, ali svojega namena ne more izvršiti. Vse beračenje in izsiljevanje ni nič pomagalo, vsega potrebnega drobiža škof ni mogel skupaj spraviti, dasi je izumil najrazličnejše načine za pridobivanje denarja. Škof je uvidel, da ne spravi skupaj, kolikor je potrebno za zgradbo take palače, kakor nam jo predstavlja znana podoba, in zato se je, četudi težkega srca odločil, skrajšati načrt in sezidati znatno manjšo palačo, nego je prvotno bila nameravana. Čuli smo, da se sezida za tretjino manjša palača, nego je bila projektirana. Če smo mi s svojo agitacijo k temu kaj pripomogli, nas to prav od srca veseli, zakaj čim manjša bo škofova dušna prisilna delavnica v Št. Vidu, toliko bolje za naš narod. Agitirajmo naprej kolikor je mogoče, da naj ljudstvo ne daje za te zavode. Na te neresnice bodi povedano, da premilostni gospod knezoškof ni odstopil ni za piščico od nameravane velikosti zavodov ter tudi ni skrajšal načrta, torej bodo zavodi prav taki in tako veliki, kakor jih kaže tista podoba, katera je »Narodu« pred očmi. »Sl. Narod« torej doslej ni nič dosegel v tem pogledu, zato mu odpade sam po sebi vzrok iz srca se veseliti. Glede zidanja zavodov je pa to-le resnično: Zavodi se ne bodo sezidali naenkrat, ampak zidanje ene tretjine se bo za dve leti odložilo, ker kakor je znano, tako velikanskega kompleksa se ne bo rabilo že prvo leto otvorenja zavodov, ki se bodo glede šolskih let razvijali sukcesivno, leto za letom. Ta način zidanja ima le praktični pomen ter se je sprejel po nasvetu arhitekta Jos. pl. Vancaša. Dalje piše »Sl. Narod«: »Škofova narodna nezvest, spojena z rimskim internacionalizmom, začela je poganjati čudne cvetke narodnega njegovega prepričanja in ponosa. Spozabil se je tako daleč, da je nastavljal necega nemški govorečega moža, da pobira doneske za njegove nepotrebne Št. Vidske zavode. To nemški govoreče človeče hodilo je predvčeranjem sladko ginjeno po Dunajski in Marije Terezije cesti ter povsod povdarjalo veliko potrebo in važnost teh zavodov proseč zanje milodarov. Prišlo je tudi v Kolizej k ženi necega obolelega železniškega uslužbenca, ki bi pa sama kar nujno potrebovala blagodušne podpore Antona Bonaventure. Da, po čudnih in nikakor ne plemenitih poteh hoče priti škof do svojih zavodov in ž njimi še marsikaj družega. Pa še govore, da se ne zaveda svoje slovenske narodnosti! Sicer pa ima tudi nemški govorečega polirja, ki je zapodil necega kamnoseka, ki ni hotel ali ni zval nemški ž njim govoriti.« Ali je mogoče, da se »Sl. Narod« tako grozno blamira? Resnica je: premilostni gospod knezoškof ni nastavljal nobenega moža, da bi pobiral doneske po ljubljanskem mestu. Tistega moža naj izvoli »Sl. Narod« neutegoma naznaniti ljubljanski policiji ali c. kr. okr. sodišču. No tega najbrže ne bo storil, ker utegne tisto nemško golčee človeče biti iz vrst onih, katere rekrutira »Narod« za-se ter je včasili tudi nanje ponosen.

Velikodušen čin. Veteran prvoboriteljev isterskih, dični starček, obremenjen po letih, ampak mlad, svež po duhu in ro-

doljubju, dr. Dinko Vitezić, je društvu »Hrvatski dom« v Vrbniku odpustil vso svojo terjatev v znesku 15.000 kron in se je vrhu tega še odpovedal povračilu vseh deležev v znesku 2000 kron. Tako je »dom« po tem veledušnem činu dr. D. Vitezića postal čista svojina društva. Slava dičnemu dr. Dinku Viteziću!

Državna pomoč za pogorelece v Podlipi. Ministerstvo notranjih zadev je za pogorelece v Podlipi dovolilo 3000 kron državne podpore.

Slovenski liberalci na Štajerskem so imeli v nedeljo posvetovalni shod za ustanovitev svojega društva za vranski okraj.

Posvečenje nove dekanije cerkve v Šmartnem pri Litiji bode dne 15. septembra. Dne 16. septembra pa bode knezoškof dr. Anton Jeglič ondi delil zakrament sv. birme.

Himen. 13. t. m. poročil se je v samostanski cerkvi »Maria Trost« pri Gradcu velezaslužni in v obče priljubljeni nadučitelj v Sevnici gospod Josip Mešiček z gospico Irmo Scheucher, vnukinjo bivšega nadučitelja sevniskega, gospoda nadučitelja Franceta Kramerja. Čestitamo!

Napačna vest o Najvišjih odlikovanjih. »Grazer Morgenpost« piše: »Vesti, katere so bile v različnih spodnještajarskih listih razširjene, da je namreč županu v Ljubnem, H. Kolencu, ondodnemu poštarju, Egidiju Fuchsju in sodnemu kancelistu J. pl. Iljašiču v Gornjem Gradu bilo podeljeno najvišje odlikovanje, so, kakor iz avtentičnega vira poizvemo, brez podlage.« — Tudi mi smo o dotičnih odlikovanjih poročali ter smo dotično vest posneli iz »Süddeutsche Presse«, ki jo je posnela iz »Grazer Tagespost«.

Promet v kočah »Slov. planin. društva« je letos prav živahen. V Triglavski koči je bilo do 22. avgusta že nad 190 turistov. Vsi hvalijo novega oskrbnika Arha z ženo, da sta postrežljiva, snažna in spretna. Največ turistov se je vrnilo dosedaj s Kredarice preko Velega polja v Bohinj. Ta partija pa je tudi istinito najlepša varijanta, pelje te preko štirih planin in lepe, bujnocvetoče gore Tolstec. V Vodnikovski koči na Velem polju, ki jo oskrbuje letos Pekovec, je bilo že prvi teden avgusta več obiskovalcev nego prejšnja leta vso sezono. Za daljše bivanje v gorah to kočjo najbolj priporočamo. V Aljaževi koči v Vratih je bilo prvo polovico t. m. nad 40 turistov. V Orožnovski koči na Črni prsti, ki je tudi letos prvič oskrbovana, je bilo takoj v začetku nepričakovano veliko hribolazcev. Oskrbnik je prav priden in poceni. Do dne 15. t. m. je bilo že 56 turistov v koči. To mčevo kočjo na Begunjski je posejtilo po otvoritvi 43 hribolazcev.

»Slov. plan. društvo in dijaki.« »Slov. plan. društvo« javlja: Dijaki so dobivali od »Slov. plan. društva« izkaznice, s katerimi so bili v društvenih kočah oproščeni plačila za prenočišče. Društvu pa je došlo iz raznih krajev od čuvajev in turistov mnogo pritožb, da se dijaki grdo vedejo v kočah, plačujočim turistom delajo ovire, kvarijo opravo, kočje zapuščajo nesnažne itd. Osrednji odbor je vsled tega sklenil, da letos nobenemu dijaku več ne da izkaznice, za bodoče pa bode obravnaval, kako se bo postopalo. Poskrbel bode tudi, da dotične kvarljivce poizve in proti njim ukrene potrebne korake. Brezdvoma ta graja »Slov. plan. društva« nikakor ne more zadeti vsega slovenskega dijaštva, obžalovati je pa, da se mej dijaštvom dobe nekaterniki, ki tako slabo plačujejo usluge, katere jim je izkazovalo »Slov. planinsko društvo«.

Pomiloščeni kanibal. Viničar Franc Bratuša, ki je svojo 12letno hčerko Ivano v gozdu umoril in potem mrtvo hčerino truplo s pomočjo svoje žene razsekal na kosce in nekaj koščkov pojedel, ne bo, kakor se iz Maribora poroča, obešen, ampak je pomiloščen na dosmrtno ječo.

Nesreča v premogokopu. V kočevskem premogokopu se je skalovje udrlo na 30 letnega delavca Franca Pečavarja iz Grma in ga zmečkalo. Bil je takoj mrtev.

Zgubljen klarinet. Na poti iz Kamnika je v nedeljo teden nek godec ljubljanske meščanske godbe zgubil klarinet,

vreden nad 80 glid. Kdor ve, kdo ga je našel ali ako je komu znano, da je klarinet kje zastavljen, naj to naznani proti nagradi.

Zanimiv izkaz nam podaja berolinska protestantska sinoda. Od 69 000 župljanov hodi v cerkev 2—18 odstotkov, o velikih praznikih 35 odstotkov, nekrščenih otrok je 89 odst., 88 $\frac{1}{2}$ odst. niso cerkveno poročeni in le polovica pogrebcev je cerkvenih. V takih razmerah seve nimajo nemški pastori doma kaj delati, zato gredo raje v Avstrijo — po štolo. Sicer pa po »Mainzer Journalu« imajo v Nemčiji prednost oni pastori, kateri se iz Avstrije domov povrnejo in se jim nič ne more očitati.

Dobavni razpis. C. kr. domobranksko ministerstvo namerava potrebnico razno vrstnih oblačilnih in opravnih predmetov potom splošne konkurence zagotoviti. Izmed predmetov, katere je dobaviti, se posebno opozarja na naslednje: klobuki, zapone, gumbi, volnene in usnjene rokavice, usnjene listnice, ostroge, podkve za čevlje z žebli, kuhinjsko orodje, čutare, kolci za šotore, krampi, lopate, različne sekire, konjski koci, vrvi, volneni jopiči, hlače itd. Ponudbe je po predpisanem uzorcu najkasneje do 30. septembra t. l., do 12. ure opoludne vložiti c. kr. domobranskemu ministerstvu. Uzorci predmetov, katere je dobaviti, se proti plačilu dode pri glavnem skladišču vojne uprave (Landwehr-Ausrüstungs-Hauptdepot) na Dunaju. Razglas obsegajoč natančneje pogoje, zaznamek predmetov, katere je dobaviti, in ponudbeni uzorec je v trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani na ogled.

* * *

Falbovi kritični dnevi. Falb je sestavil drugo polovico letošnjih kritičnih dni tako-le: Kritični dnevi prvega reda bi bili: 28. avgusta, 28. septembra, 27. oktobra, 26. novembra, 27. decembra. Kritični dnevi drugega reda bi bili: 12. septembra, 27. decembra in tretjega reda 11. novembra in 11. decembra. V prvi polovici septembra bode po Falbovem mnenju deževno, hladno vreme, v drugi polovici lepo. Prvi dnevi oktobra prinesli bodo snega, ki bo hitro skopnel, november bode jako hladen, v sredini meseca bode deževalo, istotako bode v sredini decembra mnogo deževja in velikih viharjev, proti koncu meseca decembra bode nastopila zima.

Siromaštvo v Galiciji. Izrazi o dohodarini podajajo žalostno sliko galicijske bede. V celi Galiciji je 7 in pol milijonov prebivalstva, a samo 65 000 oseb, ki imajo dohodka nad 1200 kron na leto. V Galiciji je torej samo 65.000 oseb, ki imajo dohodka nad eksistenčni minimum. V tem številu je 52.588 oseb, katerih dohodek se giblje mej 1200 do 3600 kron, a oseb z dohodkom nad 3600 kron je v Galiciji samo 2412. Samo 1405 oseb ima dohodek višji od 12.000 kron na leto. Ako pogledamo v druge dežele, vidimo, da ima samo Dunaj 8370 oseb, ki imajo na leto nad 12.000 kron dohodka, Trst ima 549 takih oseb, Gradec 620, Brno 499, a Lvov samo 375.

Dobrodelni krčmar. Gojenci Norbertina so izleteli z Dunaja v Schönbrunn. Ko so si vse ogledali, so šli v gostilno Jan. Wallnerja, ki je vse — 340 jih je bilo — pogostil. Ko je bilo treba plačati, je izročil gostilničar bratu Anzelmu, vodji zavoda, pismo: tu je račun, a preberite ga še le doma. Brat Anzelm ga je odprl in bral: molite za me in mojo pokojno mater »oče naš« ter pridite prihodnje leto zopet in prihajajte toliko časa, dokler bom živ.

Prostozidarji na Angleškem so dobili novega velikega mojstra. Novi veliki mojster angleških prostozidarjev je namestu kralja Edvarda njegov brat vojvoda Connaught, angleški kralj pa je postal protektor prostozidarjev. Pač čudno se čuje, da je protektor družbe, ki hoče vreči prestol in altar — kralj!

Velika stavka na železnici. »Times« javlja iz Buenos Ayres: Na železnici, ki vodi od Pringlesa proti Bahia blanca, je ustavilo delo kakih 3000 mož z utemeljenjem, da niso dobili izplačnega vsega za službo, ki jim pristojna. Strajkovci, ki so večinoma oboroženi, se vedejo grozilno. Vlada je odredila, da morajo biti pripravljeni konjstvo in druge čete za slučaj, da bi nastali neredi.

Prostovoljni davkoplačevalci. Taki so: 1. loteristi, ki plačajo na leto 15 milijonov davka — iz neumnosti; 2. kadilci, katerih davek znaša na leto okroglih 100 milijonov, in 3. pivci, kojih indirektni davek špirita je jednak prejšnjemu. Te davke dobiva c. kr. erar popolnoma prostovoljno, ne da bi potreboval k iztirjavanju kakega eksekutorja.

Mesto krojačev je Brezin v okraju Petrikav na Ruskem Poljskem. V tem mestecu prebivajo skoro sami židovski krojači,

ki izdelujejo obleke, katere potem pošiljajo na vse strani Rusije. Teh židovskih krojačev v Brezinu je sedaj že okoli 4000.

Konji iz Amerike za Angleže
Sedaj je zopet 8000 ameriških konj in mul na poti v Južno Afriko za Angleže proti Burum.

V sili leze človek h križu. V Hamburgu se je nahajal neki mali trgovec v hudi bedi. Trgovina mu je šla slabo, upniki so ga opominjali, bolezen ga je obiskala. Ko ga je zdravnik tožil za svoje plačilo, je prodajal trgovce, kar je ravno prodati mogel. Med temi stvarmi je bila tudi biblija po očetu. Vzame jo v roke, obriše ž nje prah in bere v njej, prvokrat, odkar je postala njegova lastnina. Pri listanju najde pismo, na katerem je bilo zapisano: „Najditelju“. Bila je pisava očetova. Hitro jo odpre in bere: „Ker vem, da vzame človek molitvenik v roke še le v najhujši bedi in bere Božjo besedo, kadar ne ve, kaj bi počel, sem položil 2000 mark na strani 141 in 142. V Hamburgu, 17. junija 1879“. Trgovec poišče strani in res najde dva bankovca po 1000 mark. Bilo mu je pomagano.

Angleška kraljica proti francoski konkurenci. Angleška kraljica je zapovedala osebam na angleškem dvoru, da se smejo oblačiti samo v obleko, izdelano v Angliji.

Cofe proči. Predsednik kitajske reformacijske družbe je izdal poziv na vse posevnooke kitonosce v Združenih državah, da naj si porežejo kite in naj se oblačijo kakor Amerikanci. Pravi, da je napravil ta oklic na žolto pleme globok utis.

Srajce potrebujejo. „Vorwärts“ objavlja oklic »Nemškega pomožnega komiteja za Vzhodno Azijo«, kojega pokroviteljica je nemška cesarica in častni predsednik princ Jurij saksoski. V oklicu se prosi, da dobrotniki nekaj darujejo vrtnim se vojakom iz Kine, kateri potrebujejo zlasti srajce. „Vorwärts“ dostavlja: »Odprava v Kino je veljala 250.000.000 mark, za ranjene in bolne vojake pa nima država niti srajce, da mora za nje očitno beračiti«.

Pogreb z avtomobilom je bil nedavno v Coventry na Angleškem. Črno pogrnjen avtomobil je služil za mrtvaški voz. Na ta način so spremili k večnemu počitku nekega uradnika trdnice za izdelovanje motornih voz. Za krsto je sledila dolga vrsta avtomobilov, na katerih so spremljali umrlega na pokopališče njegovi sorodniki in prijatelji.

Predstave anarhistov. Po Patersonu so anarhisti nabili vse polno rudeh lepakov, s katerimi naznanjajo, da priredi anarhistično društvo „Pravica do obstanka“ veliko gledališko predstavo, ki je spisana nalašč za to priliko. Igra ima štiri dejanja in sicer: Bresci izvele srečko za atentat na laškega kralja, potovanje v Italijo in umor kralja, aretiranje Brescija in njegov samomor.

Društva.

(Mizarska zadruga v Št. Vidu.) Vabili k občnemu zboru mizarske zadruge v Št. Vidu nad Ljubljano, kateri bode v soboto to je 31. t. m. točno ob 6. uri popoldne v pisarni v zadrugnem poslopu. Vpored: 1. Nagovor načelnika. 2. Poročilo blagajnika o računih. 3. Poročilo nadziralnega odbora. 4. Prememba pravil. 5. Razni navsveti ali morebitni predlogi.

Načelnstvo.

Vabilo na naročbo.

S 1. septembrom se pričinja nova naročba, na katero uljudno vabimo p. n. občinstvo.

„SLOVENEČ“

velja za ljubljanske naročnike v upravnistvu:

Vse leto 20 kron. | Četrta leta . 5 kron.
Pol leta 10 „ | Jeden mesec 1 K 70 h
Za pošiljanje na dom je plačati 20 h na mesec.

Po pošti pošiljan velja:

Vse leto 26 kron. | Četrta leta . 6 K 50 h
Pol leta 13 „ | Jeden mesec 2 K 20 h
Plačuje se naprej.

Na naročila brez priložene naročnine se ne ozira.

Upravištvo „Slovenca“.

Gočanska afera pred sodiščem.

Včeraj je bil prvi dan razprave, za kateri dan je sodnija pozvala le en del prič, ostale se bodo zaslišale danes, eventualno jutri.

Razprava se je pričela s tem, da so se klicali obtoženci in zaznamovale njih rod-

binske in premoženjske razmere. Navzoči so vsi obtoženci, kar jih obtožnica navaja, in tudi vse priče, kar se jih je povabilo za včerajšnje zaslišanje.

Gosp. predsednik sodnega dvora, svetnik Andolšek, opozarja uvodoma obtožence in priče na važnost te razprave. Treba je celo afero pravično rešiti in najti resnico. Pravična sodba je pa le mogoča na podlagi resnice, t. j. ako sodišču priče resnico povedo. Da priče resnico govorijo, je v njih interesu, ker sicer jih čaka radi krive prisega huda kazen. Ako bo kdo pričal po krivem, pride gotovo vse na dan, ker oni, kateri bodo vsled njegovega krivega pričevanja prizadeti, se bodo gotovo potrudili, dokazati mu krivo pričevanje.

Opozarjal je nadalje, da s krivim pričevanjem lahko nedolžnim provzročijo občutno škodo in kazen, ako jih po krivem dolžijo, nasprotno pa ima tudi država pravico do pravičnega pravosodja. Apeliral je na njih vest, na kršč. vero, katera prepoveduje krivo prisego kot smrtni greh. Strogo bo gledal na to, da bodo priče resnico govorile, in dal vsacega takoj odvesti v zapor, katerega se zasači, da ne govori resnice. Pustiti se mora doma vse politično sovraštvo in strankarsko nasprotstvo, pozabite, da ste liberalci ali klerikalci, resnica naj pride na dan, da bo mogoča pravična sodba!

Ravno tako opomni tudi vse obtožene, naj govorijo resnico, in nato se jim prečita obtožnica, katero smo že včeraj priobčili.

Nato je bilo zaslišanih o obtožnici vseh 18 obtožencev.

G. kurat Ferjančič kot glavni obtoženeц prizna pač, da je svaril pred liberalizmom in njega nauki, in pred liberalnim časopisjem. Njegove propovedi pa niso imele namena, koga osebno napadati, ampak samo nazore pobijati. Pri izjavah, ki se mu podtikajo, v kolikor je katera resnična, se mora upoštevati smisel in zveza, v kateri je bila misel izgovorjena, in se jih ne sme posamezne iztrgati iz logične zveze. Sicer pa nasprotstva ni še le on provzročil, ampak ga je že našel na Gočah. Svaril je sicer pred liberalizmom, ker je to njegova duhovniška dolžnost, odločno pa ugovarja, da bi bil hujškal proti osebam, ali nasprotni stranki, in kritičnega dne (28. oktobra) ni dal za izgrede nobenega poudara in tudi inkriminiranih besed: „Pobijte Bure itd.“ raz farovško okno ni govoril, pač pa je ljudstvo miril, češ, da naj gredo spat.

Dan po izgredu se je res dogovarjal z zastopniki obeh strank, toda le vsled tega, ker je preiskujoče orožništvo na ovadbe njegovih političnih nasprotnikov odvajalo v zapor tudi take ljudi, o katerih je bil prepričan, da so nedolžni. Namen tega dogovarjanja je bil torej prepričati, da bi se čisto nedolžni ljudje gonili v preiskovalni zapor, in svetoval je, da naj se vsa preiskava prepuusti popolnoma sodnji, ki bo že našla prave krivce. Zastopnikom nasprotne stranke je rekel, da ima tudi on dovolj gradiva za kazensko postopanje proti nekaterim izmed njih, da pa od vsega odneha, ako tudi oni nikogar nalašč po nedolžnem ne ovajajo, in nato se je poravnava sklenila. Vkljub temu se je pa ovajanje naprej vršilo, in nato je on pisal znano (po „Narodu“ priobčeno op. ured.) vizitko Alojzu Ferjančiču, s katero pa je le hotel naznaniti mu, da njega (kurata) gori omenjena poravnava ne veže več in je le nalašč dal temu naznanilu obliko nemogočega pogoja, češ, da se bo poravnava držal le tedaj, ako bode vse še „danes“ ustavljeno, o katerem pogoju je vedel, da ga Ferjančič ne more izpolniti.

V ostalem je g. kurat odločno zanikal, da bi bil imel namen priče napeljevati h krivemu pričevanju.

Za kuratom Ferjančičem so bili zaslišani ostali obtoženci, od katerih so nekateri priznali, da so metali kamenje v Žgurjevo hišo, drugi so udeležbo odločno zanikali.

Vsi so pa potrdili, da napad ni bil domnjen, in poudarjali so, da kurat Ferjančič ni nikdar jih hujškal niti doma niti v cerkvi proti nasprotnikom, in da njegove propovedi ljudi niso razburjale.

Nato se je pričelo okrog 12. ure dopoldne zaslišavanje prič, ki so se vse zaprisegle.

Prvi je prišel na vrsto Anton Hrovatin, župan vipavski. On se je udeležil plesa, ki ga je bilo dne 28. oktobra priredilo bralno društvo „Triglav“. Od plesišča je šel v hišo župana Žgurja, a med potjo ni zapazil nič sumljivega, ampak samo tu pa tam kakega človeka. Pri Žgurju je bil z adjunktom Boltavzarjem, učiteljem Mercino in Janezom Šmucom v prvem nadstropju na desni strani hiše. Okrog 9. ure je slišal ropotanje na vrata in da je kamenje priletelo v hišo. Nato je šel v vežo gledat, kjer so bila vrata še zapahnjena. Ljudje so vpili in se jezili, a župan jih je miril in prosil, da naj ne gredo ven. Klerikalca ni med njimi nobenega spoznal. Potem je šel zopet v prvo nadstropje in od tam gledal skozi okno in videl dve osebi, na oglu Krečičeve hiše, ki sta se pripogibali, in gđ. Žgurjeva mu je povedala, da je eden izmed njiju Matevžkov. Pripogibati se ju je videl, a ne pa

kamenja metati. Ljudij ni dosti videl, morali so biti skriti. Ko je še skozi okno gledal, je bilo čuti, kakor da so se vrata odprla in da je kamen priletel. Ko je prišel tretjič iz prvega nadstropja, je videl, da je ležal Jan. Fuma na tleh, ter da je bil krvav. Izgredi so trajali čez polnoč, celi položaj se mu je zdel jako nevar. Pred hišo je videl samo dva človeka. Ali je bil napad dogovorjen, mu ni znano. Na posebno vprašanje pove, da je „Nanos“ poprej ustanovljen nego „Triglav“. O hujškanju kurata Ferjančiča ve samo iz časnikov in iz pripovedovanja ljudstva. Na posebno vprašanje pove, da pozna Antona Vovka, Matevžkovega samo po „štaturie“.

Nato se je obravnavala ob 1. uri prekinila in se nadaljevala še le ob 1/4. uri popoldne.

Priča Ignacij Turk, orožniški stražmojster v Vipavi, pravi, da je bilo sicer tudi že poprej politično nasprotstvo na Gočah, da pa je bilo vse mirno, dokler ni prišel kurat Ferjančič na Goče. Potem pa ni bilo več miru, in moral je večkrat valed naročila glavarstva poslati tja patroljo. Prepričani so se ponavljali od 8. sept. 1900, ko je bila v Vipavi blagoslovljena zastava „Triglava“. Takrat so bili prvič izgredi, tako, da je aretirani štiri osebe, o katerih pa ne ve, ali so liberalci ali klerikalci. Kritičnega dne je prišel okrog 1. ure popoldne na Goče, ker mu je prišel Ivan Vidrih povedat, da bodo županovo hišo razbili. Ko je tja prišel, je bilo že čisto mirno in ni ničesar opazil. V Žgurjevi hiši je bila polna hiša „skalovjav“. V veži je pa videl dva do tri kamne. Njegova ovadba se opira na to, kar mu je povedal Žgur in druge priče. Glede hujškanja kuratovega je slišal samo, ko je kurat v Logu dne 8. sept. rekel, da so liberalci šeme in osli. Na posebno vprašanje izrecno potrdi, da je imel kurat propoved, v kateri je imenoval liberalce šeme in osle, dne 8. sept. na Mali Šmaren, ali ravno tisti dan, ko je v Vipavi na „Triglavovi“ veselici blagoslovljena zastava aretirani gori omenjene osebe.

Temu nasproti izjavi kurat in postavi pod dokaz, da je imel v Logu propoved dne 15. avgusta, t. j. na Veliki Šmaren, ne pa 8. septembra.

Drugo, kar je priča Turk v ovadbi navajal, je slišal samo od drugih ljudi. Glede Alojzija Ferjančiča izjavi, da ga je ta pač podpiral pri preiskavanju s tem, da mu je hiše kazal, da pa drugače nanj ni uplival. Alojzij Ferjančič je strasten človek, veliko več govori, kakor pa je res, in zato ni na njegove besede nič dal, čeprav mu je ta hotel dosti povedati.

Priča Jože Gulj pravi, da ne pripada nobeni stranki. Prišel je v gostilno k Jamšku z dvema drugima, kjer so večerjali. V sobi je bilo mnogo ljudi, ki so se skrivnostno pogovarjali. On ne ve, od katere stranke so bili. Med njimi je videl Janeza Jerončiča in Janeza Fumo. Čez nekaj časa, ko je nastala govorica, da Fr. Stemberger zasramuje župnika, so se vsi poizgubili ven, med njimi tudi Janez Jerončič, kateremu je sicer žena, ki ga je prišla domu klicat, branila. Potem so prišli nazaj in Janez Jerončič je bil krvav.

Priča Janez Mislej. On je liberalec. Nesel je zastavo „Triglavovo“ ob pol 8. uri od plesišča k Žgurju. Na trgu so kričali: „Zdaj gredo boksaarji gori“, drugače je bilo vse mirno.

Ko so bili pri Žgurju, je okrog 9. ure začelo kamenje priletati v hišo in en kamen je priletel tudi na mizo. Videl je Janeza Jerončiča in Janeza Fumo, ko sta pridrla v vežo. Fuma je padel v vežo in priča danes v nasprotju s preiskavo odločno potrdi, da je bil takrat že krvav. O kuratovih propovedih ne ve mnogo, ker ne gre k pridigi.

Priča Andrej Blokar. Bil je pri pridigi dne 28. oktobra. Župnik je svoje somišljenike povabil v Manče, in tudi priča je šel tja. Pogovarjali so se tam o volitvah in napačnega ni nič slišal. Zvečer je bil v gostilni pri Jamšku. Janez Požar je rekel, da se na trgu tepo, in nato so vstali in šli proti Žgurju. Na trgu blizu farovža so se topli in videli je, da pehajo Avg. Žgurja, katerega je poznal po glasu. Od ljudij krog njega je spoznal samo Janeza Cesna. Glede Matije Vidriha potrdi priča, da se je včasih vedel, kakor bi bil slabe pameti.

Matilda Zloban. Pripada „Triglavovi“ stranki. Dan pred kritičnim dnem je prišla k Janezu Fumu po nageljne. Ta je rekel: „Jutri boste sami plesali, od nas ne bo šel nobeden gori, boste imeli prostor; če bi kdo od naše stranke šel gori, bi kaj padlo“. Ona je rekla, da je to nič ne briga, in je odšla. Drugega ne ve.

Priča Franc Stemberger. Ta je bil z Antonom Stembergerjem in Ferdinandom Sorta v Vidrihovi gostilni in od tam so šli v Jamškovo gostilno. Videl je, kako so klerikalci prišli iz Manč. Bili so sicer korajžni, a ne pijani. Rekli so, da je zanje bolj „lušno“ kot za one, ki imajo ples. Poprej je bilo vse mirno, ko se je pa naenkrat začel hrup in žvižganje zunaj na cesti, so

vsi šli ven. Mi smo šli v Žgurjevo gostilno. Na cesti je vladala razburjenost, slišal se je tudi glas: »Godci ne smejo več gor!«. Pri Žgurju so bila vrata zaprta in so se nekaj topli. Ko so se pomirili, so se vrata odprla in šli smo notri. To je bilo med osmo in deveto uro. Pred Žgurjevo hišo je bilo tu pa tam nekaj ljudi, ki so prihajali in odhajali. Kdor je mimo prišel, je vrzel kamen in potem šel naprej. Kamenja sam ni videl, pač pa so mu ga drugi kazali. On hodi k pridigam, v katerih je slišal, da je kurat pač govoril o liberalcih, a na pričo so te pridige napravile utis, da hoče kurat, da bi se ljudje poboljšali.

Priča Maks Vidrih. On je liberalec. Bil je na shodu v Mančah, ker pa se je bal, da bi ne bil napaden, je kmalu šel domov. Vse samo, da je kurat rekel svojim somišljenikom, naj bodo stanovitni, in da če je med njimi kak liberalec, naj se mu ne dajo premotiti. Te besede je priča nase obrnil in odšel. Zvečer je šel k Žgurju. Med potjo je videl Janeza Požarja in Andreja Krečiča, katera je žena vlekla nazaj rekoč: »Drežde, pusti vse v miru«. On pa ji je odvrnil: »Pusti me, nocoj mora biti, kar mora biti«. Vendar pod prisego priča ne more potrditi, da je bil v istini drugi Janez Požar. Pri Žgurju je videl, da je bil župan takrat ranjen, ko je vrata odprl. V nasprotju s preiskavo trdi priča da ne vé, da so stali zunaj France Ferjančič, Janez Jerončič in Franc Jerončič. Janez Fuma pa je prišel krvav notri. K pridigam je malo hodil. Dne 28. oktobra je kurat pripovedoval, da naj se zavarujejo pri škofovi zavarovalnici, ne pa pri drugih. Vabil je tudi svoje ljudi v Manče. Slišal je tudi o rokovnicah in cilindrih iz melon, a ne more reči, da bi bila ta pridiga ljudi razburila.

Zagovornišvo predlaga, da naj se telegrafično pozove priča Marija Krečič, žena Andreja Krečiča, ki bo potrdila, da je bila kritičnega dne v otroški postelji, da torej ni mogla siliti Andreja Krečiča, naj ostane doma. To bode ilustracija verjetnosti te priče.

Priča začetkom vstraja pri prvotni trditvi, a pozneje izjavi, da se je morda vendar le zmotil.

Priča Marija Krečič se telegrafično pozove.

Priča Janez Curk. Na vprašanje, kateri stranki pripada, pove, da je kristjan. Videl je, da so mastili na tleh Stembergerja, a ni nikogar poznal. Potem je šel v Žgurjevo gostilno. Ko je nastal hrup, je slišal klic: »Župana ven!«. Ko so se vrata odprla, je priletel kamen v župana in kmalu potem tudi priči na nos, da se je moral iti umivati.

Priča France Kobal. Bil je v učiteljevi hiši, potem pa pri Žgurju. Slišal je Leopolda Ferjančiča reči: »Pri moji duši, poprej ne jenjamo, dokler ne teče županova kri!«. Drugega ne vé, k pridigam tudi hodi, pa ne ve nič o njih.

Priča Leopold Žgur. Župan goški, pove, da se je politično nasprotstvo pričelo z ustanovitvijo društva „Nanos“ pred par leti in takrat so se ljudje ločili. Sicer se je pri volitvah že poprej kazalo nasprotstvo, a posebno se je poostroilo s prihodom kurata Ferjančiča, ki hujška na prižnici. Priča sicer o njegovem hujškanju ne vé ničesar, ker, kakor hitro začne kurat govoriti o liberalcih in časopisju, vstane, se prekriža in gre ven. — Dne 28. oktobra je bil pri pridigi, pa ne ve o njej nič povedati. Zapazil je pa, da so se po pridigi nekateri ljudje jezili, drugi smejali. Na shodu v Mančah ni bil in ne ve, kaj se je tam govorilo. Udeležniki Triglavove veselice so imeli pri njem večerjo, in ker je bila tema, so šli iz plesišča v gostilno z lučmi. V gostilni je ravno gostom stregel, ko je nastal hrup, in France Ferjančič, ki je bil občinski odbornik, je prišel k njemu rekoč: »Kaj ne greste doli, tam je strašna reč.« Rekel mu je priča, da ni orožnik, da bi šel mirit. Ferjančič se je vedel sicer dostojno, a bil je razburjen, in priči se je zdelo, da ga hoče ven dobiti. Kmalu nato je začelo kamenje padati po vratih in, ko je priča enkrat vrata odprl, je priletel kamen vanj, a od vrat je stekel France Jerončič. Kamen ga je ranil v čelo in moral se je iti umivati. Potem ne ve, kaj se je godilo. Šip je ubitih 21, koliko je kamenja priletelo, ne vé, najtežji je bil do 3 kg težek. Dalje pove priča, da je „Triglav“ ustanovil prejšnji učitelj Mercina, in da on zaradi tega ne gre večkrat v cerkev, ker je bolan.

Kurat Ferjančič pravi, da ima Žgur osebno sovraštvo do njega, ker ni niti pustil, da bi se, kakor je sploh navada, ob župnikovem prihodu streljalo, in ko ga je povabil na obed, tudi ni prišel.

Priča temu oporeka, češ streljati ni branil, samo, ker se mu ni poprej povedalo, odgovornosti ni hotel sprejeti. Na obed zato ni prišel, ker ima dosti posla z gostilno. O kaki božji poti za dobri izid te razprave ne vé.

Priča Matija Vidrih pravi, da je liberalec. Nesel je svedo s plesalci k Žgurju. Pridružil se mu je Viktor Pangerc rekoč:

London, 27. avg. General Botha je odredil, da se užete Angleže nič več, kakor doslej, ne pošilja Angležem nazaj, ampak, da se obdrže v ujetništvu za slučaj, da bi Kitchener smatral svojo proklamacijo za resno.

Umrli so:

25. avgusta. Ivan Valter Haus, kapitanov sin
14 leta, Dalmatinove ulice 10, skarlatica.

26. avgusta. Marija Podrekar, trgovca vdova,
18 let, Marije Terezije cesta 4, plućnica, catarrh.

V bolnišnici:

24. avgusta. Franc Zajc, posestnika sin, 26 let,
encephalitis purulenta meningitis. — Olimpija Slujan,
urjača hči, 35 let, pleuritis acuta dementia acquisita.

V vojaški bolnišnici:

21. avgusta. Nikodem Vasiljevič, c. kr. pešec,
3 let, ileo, legar.

Tržne cene v Ljubljani.

Tedensko poročilo					
od dné 18. avgusta do dné 24. avgusta.					
	K	h		K	h
roveje meso I. v. kg	1	28	Pšenična moka 100 kg	27	60
" " II. »	1	--	Koruzna » »	16	50
" " III. »	--	96	Ajdova » »	27	60
elečje meso »	1	30	Fizol, liter . . .	--	24
raščje » sveže »	1	50	Grah, »	--	50
" " prek.	1	75	Leča, »	--	20
oštrunovo meso »	--	80	kaša, »	--	20
laslo » »	2	40	Ričet, »	--	--
urovo maslo . . .	2	--	Pšenica » 100 kg	17	80
last praščja . . .	1	50	Hž	14	--
lanina sveža »	1	30	Jecmen » »	14	--
" " prekajena »	1	60	Oves	16	--
alo » » »	1	30	Ajda » » »	14	--
jaje, jedno . . .	--	6	Proso, belo, »	18	--
leko, liter . . .	--	20	" navadno »	15	--
metana, sladka liter	--	80	Koruza » » »	13	--
" kislá » »	--	80	Krompir » »	4	60
led » » » kg	--	20	Drva, trda, m ³ .	8	60
iščanec » » »	1	20	" mehka, »	5	60
olob » » »	--	40	Seno, 100 kg . .	5	--
aca, » » »	--	--	Slama, » » »	4	50
ajec » » »	--	--	Steja, » » »	--	--

Zitne cene

dné 26. avgusta 1901.
(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za jesen	K 8.05	do 8.06
" " pomlad 1902	" 8.48	8.49
Rž za jesen	" 7.03	7.04
" " pomlad 1902	" 7.81	7.82
Koruzza za avgust	" 5.42	5.43
" " september-oktobar	" 5.45	7.46
" " maj-junij 1902	" 5.37	5.38
Oves za jesen	" 6.64	6.65
" " pomlad 1902	" 6.98	7.00

Na budimpeštanski borzi:				
Pšenica za oktobar	K	7-93	do	7-94
" " pomlad 1902	"	8-33	"	8-34
Rž za oktobar	"	6-68	"	6-69
Oves za oktobar	"	6-28	"	6-29
Koruza za avgust	"	5-16	"	5-17
" " september	"	5-16	"	5-18
" " maj 1902	"	5 10	"	5-11
(Efektiv.)				

Dunajski trg.				
Pšenica banaška	K	7-85	do	8-85
„ južne žel.	„	8-05		8-35
Rž „ „	„	7-10		7-30
Ječmen „ „	„	7-00		8-75
„ ob Tisi	„	6-75		8-00
Koruza ogerska	„	5-55		5-67
Činkvart	„	6-75		7-10
Oves srednji	„	6-80		6-90
Fižol	„	7-75		10-00

Meteorološko poročilo.						
Višina nad morjem 506-2 m, srednji zračni tlak 736-0 mm						
Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsijju	Vetralni	Nebo	Predvidna 24 urah v nap.
26	9. zvez.	728.8	16.4	brezvetr.	oblačno	340
27	7. zjutr.	728.7	15.7	sl. jvzh.	dež	
	2. popol.	734.4	11.8			
Srednja večerajšnja temperatura 17.8°, normale: 17.7°						

Zahvala.

825 1-1

Povodom neizrecne izgube našega preljubega soproga, oziroma očeta, svaka in strija, gos-poda

Frana Fischer

posestnika hotela in trgovca

došlo nam je toliko dokazov srčnega sočutja, da čutimo dolžnost, izjaviti najiskrenejšo zahvalo za te, kakor tudi za obile in krasne poklonjene vence in za mnogobrojno, čestitno udeležbo pri pogrebu vsem sorodnikom in prijateljem, visokočastili duhovščini, velečlenjenim gg. c. kr. uradnikom, e. in kr. častnikom in uradnikom iz smodnišnice, zastopnikom mestne občine, učitelstvu na udeležbi s šolsko mladino, slavni „Čitalnici“, vzlasti pevskeму društvu »Lara« za gauljivo pete žalostinke, kakor čenjenemu veteranskemu in ognjegasnemu društvu.

KAMNIK, 25. avgusta 1901.

Rodbina Fischer.

Zahvala.

823 1-1

Podpisanca se iskreno zahvalujeta vsem
znancem in prijateljem za sočutje med bole-
znijo njiju matere, gospe

Ane Zarnikove

ter za mnogobrojno udeležbo ob njenem večeršnjem pogrebu. Posebna dolžnost nama je, da izrečeva zahvalo na prekrasnih vencih — med njimi venci častite šentpeterske ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda — in na žalostinkah, koje so zapeli gg. pevci.

V Ljubljani, dne 27. avgusta 1901.

Dr. Miljutin Zarnik. Boris Zarnik.

Barve, s katerimi more vsakdo barvati razno blago: sušno, platno, vojneno blago, vilo, zastore itd. ima v raznih vzorcih v zalogi **trrdka BRATA EBERL v Ljubljani**, Franciskanske ulice.

Vnanja naročila proti povzetju. 228 12 11-2

Mladeniški cvet.
Dijaški molitvenik.
Flos juvenilis
Libellus precum in usum studiosae juventutis
priporoča
prodajalnica kat. tiskovnega društva
(H. Ničman.)
Cena eksemplaru v platno vezanemu 2 K 20 h., v
usnji z rdečo obrezo 2 K 60 h. Po pošti 20 h več.

Trgovskega učenca
iz dobre niše, kateri je dovršil ljudske šole,
sprejme v trgovino z manufakturnim blagom
Franc Crobath
809 3-3 v Kranju.

Vsak petek in postni dan
raznovrstne sveže

morske ribe
pri 822 6—1
J. C. Praunseiss-u v Ljubljani,
trgovina s specerijami, delikatesami, pivo in
vinom ter pivnica.

Katoliška bukvarna
v Ljubljani
priporoča:

Missale Romanum (v obliki male pôle) l. 1898, z
najnovejšimi mašami, in sicer:

1. V črnem usnji z marmor, ali rude o obrezo K 43-20
2. V črnem usnji z zlato obrezo . . . K 44-40
3. V rudečem šagrinu z zlato obrezo . . . K 50-

Dobiti je ta misal tudi v še finešem vezenju.

Missale Romanum (v četvorki) l. 1898, z najnovjšimi mašami, in sicer:

1. V črnem usnji z marmor ali rudečo obrezo K 36:—
2. V črnem usnji z zlato obrezo K 38:—
3. V rudečem sagriju z zlato obrezo K 42:—

Cene veljajo s proprijem vred za katerokoli škofijo. — V zalogi so misali s proprijem naslednjih škofij: ljubljanske, goriske, krške, lavantinske, poreško-puljske, tržaške in ogersko-hrvatskih.

Missae pro defunctis (v obliki male pôle):

V črnem usnji z rdečo obrezo	K 6-60
V črnem usnji z zlato obrezo	K 7-44

Missae pro defunctis (v četvorki):
 V črnem usnju z rdečo obrezo K 5-16
 V črnem usnju z zlato obrezo K 5-76

Za one čast, gospode, ki zaradi slabega vida
 smejo vedno maševati »de Beata«:

Missale ad usum sacerdotum caecotentium
(v obliki mate pôle):
V črnem u-nji z zlato obrezo K 19-20.

Najnižje cene.

Največji izbor

Skupno izdajanje

Preobleke

Popravila

L. Mikusch
 tovarna dežnikov,
 Ljubljana, Mestni trg 15.

363 39-19

Dunajska borza.

Dne 27. avgusta.	
Skupni državni dolg v notab	1885
Skupni državni dolg v srebru	9875
Avstrijska zlata renta 4%	11885
Avstrijska kronska renta 4%, 200 kron	9570
Ogerska zlata renta 4%	11850
Ogerska kronska renta 4%, 200	9280
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1665
Kreditne delnice, 160 gld.	63050
London v. st.	23940
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	11712½

0 mark	23.44
0 frankov (napoleondor)	19.03
alijanski bankovci	91.20
kr. cekini	11.26

Dné 26. avgusta.

2% državne srečke l. 1854, 250 gld.	190.25
1% državne srečke l. 1850, 100 gld.	170.50
državne srečke l. 1864, 100 gld.	209. —
1% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	95.10
tsine srečke 4% ₁₀₀ 100 gld.	144.75
unavske vravnave srečke 5%	237.25

unavsko vraynavno posojilo L 1878 . . .	105—
stavna pisma av. osr.zem.-kred.banke 4 ^o / _o . .	94 25
prijoritne obveznice državne železnice . .	437—
» » juine železnice 3 ^o / _o . .	344-50
» » juine železnice 3 ^o / _o . .	121—
» » dolenskih železnic 4 ^o / _o . .	— —
reditne srečke, 100 gld. . .	395—
» srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld. .	519—
vatrijskega rudečega križa srečke, 10 gld. .	48—
gerskega 5 . .	25 —
udimpešt, bazilika-srečke, 5 gld.	16-10
udolfove srečke, 10 gld.	58—

1. move srednje, 40 gid.	226—
2. Genöis srednje, 40 gid.	248—
3. valdstelnovo srednje, 20 gid.	391 50
4. jubljanske srednje.	67—
5. kije anglo-avstrijske banke, 200 gid.	263 80
6. kije Ferdinandove nov. selca, 1000 gl. st. r.	576—
7. kije tržanske Lloyd. 500 gid.	863—
8. kije južne železnice, 200 gid. sr.	89 80
9. plošna avstrijska stavbinska družba	114—
10. lantska družba avstr. plan.	411 50
11. ribolovska premogarska družba, 70 gid	433—
12. aninib ribljev 100	293—

54 Nakup in prodaja 73 vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za izgube pri tvebanjih, pri iztrecanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako tvebanje. Kulancina izvršitev naročil na borzi.	Menjarnična delniška družba „M E R C U R“ I. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strubelgasse 2.	54 Pojasnila 73 v vseh gospodarskih in finančnih stvarah, potem o kurznih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti 33 naloženih glavnice. 73
Izdajatelj: Dr. Evgen Lampe.	Odgovorni urednik: Ivan Rakovec	Tisk: Katolika, Tiskarna in Litografija